

betydeligt. Endelig havde Landbocommissionen foreslaaet at lade 2 a 3 af de høieste Aar gaae ud imod 2 a 3 af de laveste, og ogsaa dette bidrager betydeligt til at nedsætte Priserne, saaledes at Vederlaget, ved at disse 2 Ting stilles i Forbindelse med hinanden, bliver stillet meget lavere, end det ellers vilde, og Vederlaget vil i Virkeligheden omtrent blive det samme, som det her foreslaaede. Jeg maa derhos gjøre opmærksom paa, at det havde været overmaade let, naar man blot brød sig om at see paa Formen, at stille det saaledes, at det vilde see meget bedre ud. Jeg vilde meget let have kunnet stillet det saaledes, at der kom til at staae 4 pCt. der, hvor der nu staaer $3\frac{1}{2}$ pCt., og 5 pCt. der, hvor der nu staaer $4\frac{1}{2}$ pCt. Ved blot, istedetfor at tage Middeltallet 25 Aar, at have taget Middeltallet af 30 Aar, og saa lade 2 a 3 af de høieste Aar gaae ud mod 2 a 3 af de laveste, vilde der fremkomme et Middeltal, der stod saameget lavere, at Tiendeverlaget vilde blive ikke lidet mindre end det her foreslaaede, og at selve Renten, uagtet den er 4 pCt., vilde blive meget mindre, end naar den var $3\frac{1}{2}$ pCt. Naar der har været Tale om den Dpoffrelse, der maa stee fra Statens Side, da forholder det sig rigtigt, at den ikke er ringe, men udgjør circa 120,000 Rbd. om Aaret, idet Staten, til Bedste for Tiendens Amortisation, frasalder Tiendeskatten, der afløses af Dverne, saaledes at Amortisationen derved hurtigere fremmes. Tiendeskatten udgjør nemlig 116,000 Rbd., og en Afgift, der hviler paa Kongetienden til Seminariefonden, udgjør noget over 4,000 Rbd., det er altsaa i det Hele 120,000 Rbd. Det er det Offer, Staten maatte bringe ved at frasalde Tiendeskatten; men naar det ærede Udvalgs Fleertal har meent, at det er saa langt borte fra, hvad Landbocommissionen har foreslaaet, maa jeg dog gjøre opmærksom paa, at Landbocommissionen har forudsat, at Tiendeskatten, naar Tienden bliver bestemt saaledes, nedsættes til 4 $\frac{1}{2}$, saa at der bortfalder paa eengang 20 til 30,000 Rbd. mere, naar Tiendeskatten bliver nedsat til 4 $\frac{1}{2}$; og dersom dette Forslag skulde tages tilfølge, vil der ikke være meget langt tilbage, for at gaae til det af mig foreslaaede; thi det vil dog

være en besynderlig Ulighed, at de 4 $\frac{1}{2}$ skulde blive staaende tilbage, og denne Forskjel med Hensyn til Hartkornet vedblive, naar alt det Dyrige kunde være udjævnet. Forsaavidt det skulde være betænkeligt allerede nu, saalange en geistlig Synode ikke er afholdt, at foretage en saadan indgribende Afløsning som den, her er Tale om, maa jeg dog bemærke, at denne Afløsning er paa ingen Maade mere indgribende end den, der stete ved Forordn. Sde Januar 1810, der bestemte, at Naturaltienden skulde afløses. Jeg troer endog saa, at denne Afløsning var langt mere indgribende end den, her er Tale om, og naar vi sætte ligestore Størrelser istedetfor hinanden, som vi kun her vilde gjøre, ved istedetfor at lade Præsterne beholde Tienden, at tilstaae dem en ligesaa stor Rente af Statskassen, lider Geistligheden jo derved aldeles ikke nogen Skade. Jeg maa endnu bemærke, at den $\frac{1}{4}$ pCt., der skulde tillægges Geistligheden, har sin Grund deri, at Geistligheden ikke vinder den Fordeel, som de private Tiendeiere kunne vinde ved at faae meget høiere Priser for deres Tiender, end de kunne faae for dem i Handel og Bandel, og derfor skulle de have $\frac{1}{4}$ pCt. i Godtgørelse; men denne $\frac{1}{4}$ pCt. vandt Staten rigeligt, naar hele Præstetiendens Beløb anvendtes til Indfrielse af 5 pCt. Gjalden, og det vil da ikke være nogen ny Udgift for Statskassen. Dersom Nogen troer, at Præsterne ikke vare tjente med at faae disse $3\frac{1}{2}$ pCt., skal jeg gjøre opmærksom paa, at det Middeltal, hvorefter Tienden er kapitaliseret, er et meget gunstigt Middeltal, da det netop begynder ved Enden af de lave Kornpriser 1826 og holder sig til en Tid, da Kornpriserne have været meget gunstige, og vi have opnaaet et Middeltal af Kornpriser, der langt overstiger, hvad de foregaaende Aarhundreder kunne opvise; vi finde aldeles ikke noget $\frac{1}{4}$ Seculum i noget af de foregaaende Aarhundreder, hvori Kornpriserne saa nær ere naaede op til den Størrelse, hvortil de i dette ere komne. Jeg skal fremdeles gjøre opmærksom paa, at Geistligheden paa ingen Maade altid faaer sin fulde Tiende, men at mange christelige Præster i trange Tider eftergive den Fattige en Deel af hvad der tilkommer dem. Tiendens Dppebor-